

Cyber Response Team

WERKING

DIGITAAL
VLAANDEREN

Vlaamse
overheid

Cyber Response Team

Wat doen we?

Het [Cyber Response Team](#) is een kennisorganisatie die bestaat uit ervaren professionals met een uitgebreide expertise op het gebied van **digitale beveiliging**.

Het Cyber Response Team heeft als taak lokale besturen **reactief** en **proactief** te ondersteunen.

Het Cyber Response Team geeft lokale besturen alle informatie om **professioneel aan de slag te gaan met cyber- en informatieveiligheid**.

Proactieve ondersteuning

- ✓ Tweewekelijkse nieuwsbrieven
- ✓ Kennisdelingsplatform
- ✓ Kennisartikels
- ✓ Informerende webinars

- ✓ Eerstelijns hulp bij een cyberincident
- ✓ Advies en ondersteuning
- ✓ Opvolging van het incident
- ✓ Geleerde lessen documenteren en delen

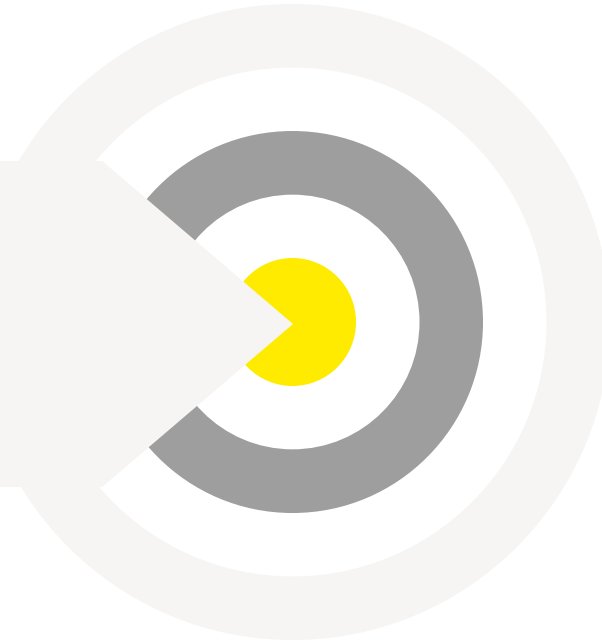
Reactieve ondersteuning

Het Cyber Response Team is te bereiken via cyberresponse@vlaanderen.be

Reactieve ondersteuning

Iets verdacht opgemerkt?
Contacteer het Cyber Response Team!

Ons team van experts analyseert samen met de lokale besturen de ernst van het incident en helpt om **samen de volgende stappen te bepalen.**

Reactieve ondersteuning

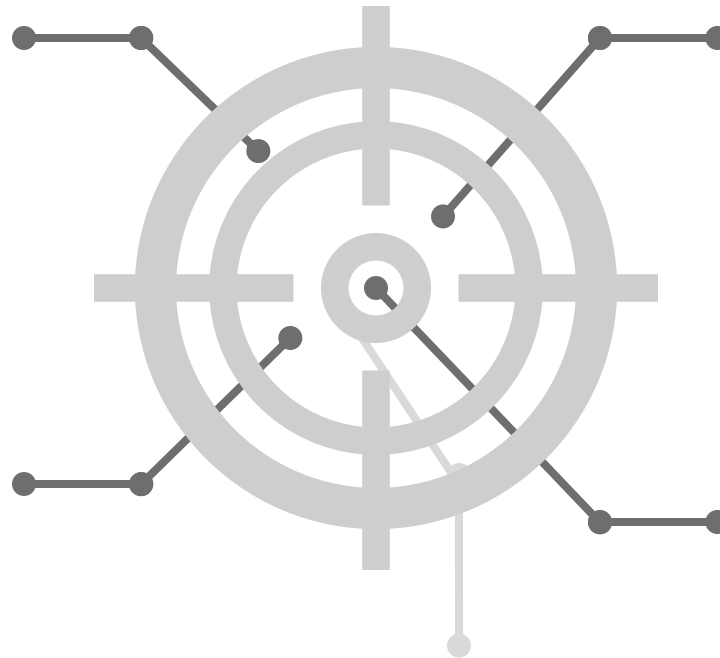
Hoe kunnen we helpen?

Adviseren en begeleiden

bij het samenstellen van informatie voor
CERT / VTC / GBA / ...

Structuur brengen in de chaos

zowel op technisch, juridisch,
communicatief, organisatorisch
en contractueel vlak

(Tijdelijke) hulp ter plaatse
aanbieden in geval van een
ernstig incident

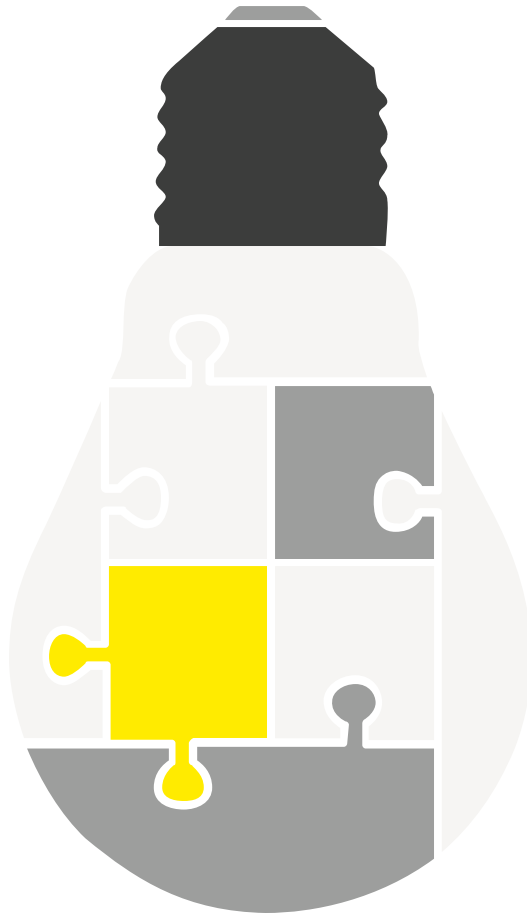
Aanbieden overzicht beschikbare raamcontracten

Ondersteuning voor lokale besturen in
de context van een cyberincident

Ondersteuning bij opvolging van het incident

door aanbevelingen te geven, volgende
stappen helpen te bepalen, advies te
verlenen bij validatie van actieplan, ...

Reactieve ondersteuning

Geleerde lessen documenteren en verwerken in proactieve ondersteuning

Gedeelde informatie wordt op een **vertrouwelijke** manier behandeld

Proactieve ondersteuning

Nieuwsbrief

Het Cyber Response Team **informeert** lokale besturen via een **tweewekelijkse nieuwsbrief** over diverse onderwerpen rond **digitale veiligheid**.

Wil u op de hoogte blijven van het laatste nieuws over het Cyber Response Team? Schrijf dan hier in.

Onze nieuwsbrief bevat updates en specifiek nieuws over het Cyber Response Team. Zo houden we u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op vlak van Informatieveiligheid

Uitschrijven kunt u op elk moment.

[Inschrijven](#)

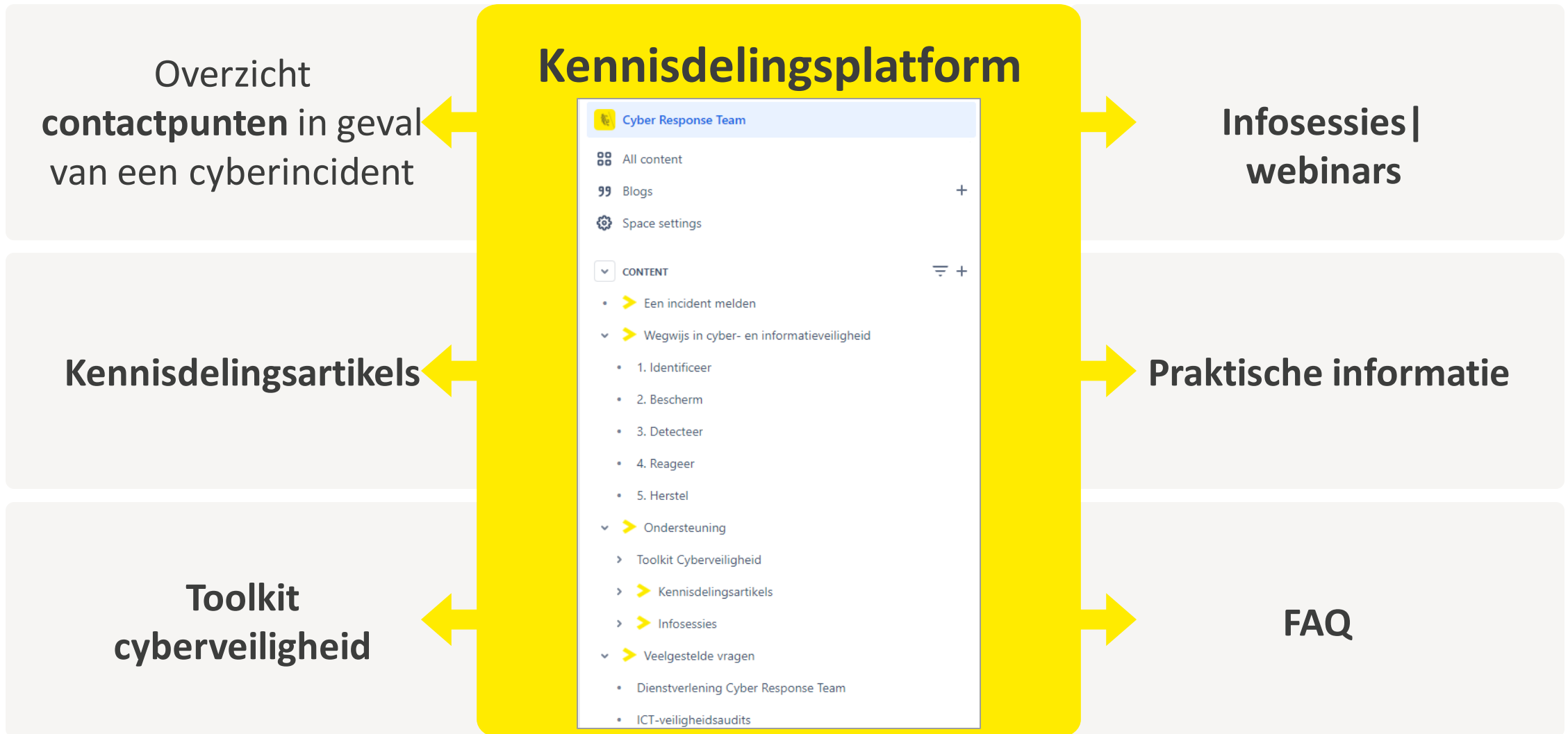
Aankondiging van nieuwe initiatieven

Actualiteitsberichten

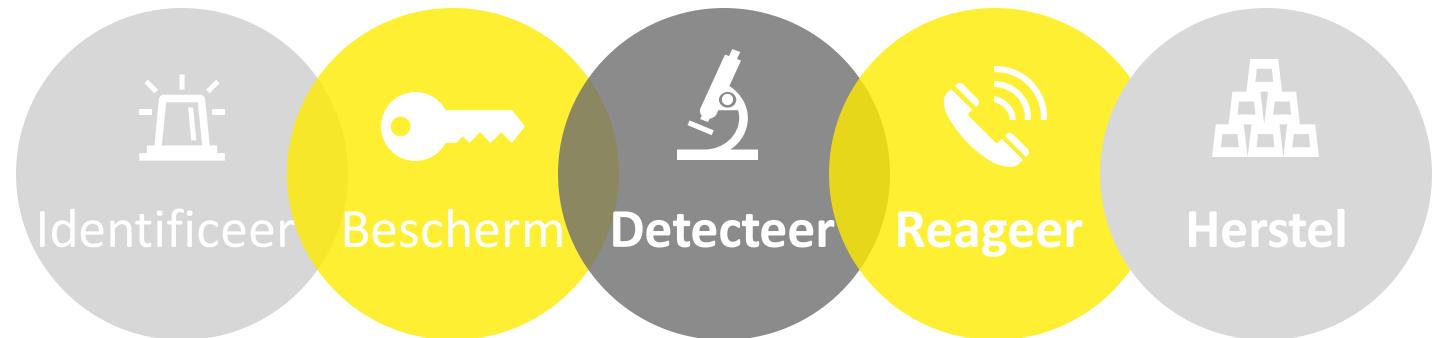
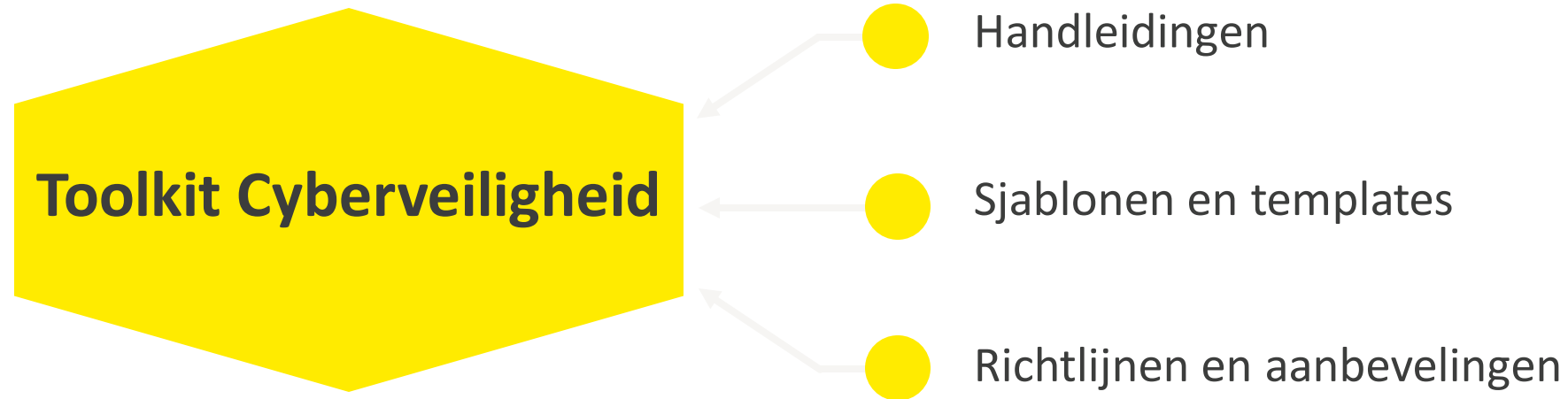
Nieuwe adviezen CCB | CERT | ...

Relevante evenementen

Proactieve ondersteuning

Proactieve ondersteuning

Proactieve ondersteuning

Kennisdelingsartikels

DIGITAAL
VLAANDEREN

/// Memo

/// Beleid rond back-ups en recovery

1 INTRODUCTIE

'Back-up en recovery' is een belangrijke beschikbaarheidsmaatregel die ervoor zorgt dat corrupte, verloren of vernietigde bedrijfsinformatie hersteld kan worden. Hierdoor kan er bij een incident of calamiteit snel geschakeld worden en wordt de continuïteit van de dienstverlening naar de medewerkers en burgers van uw lokaal bestuur beter gewaarborgd.

Back-ups en recovery worden niet enkel gedaan om de impact van potentiële fouten in software, menselijke vergissingen of

Gezien het belang van back-ups en recovery (vaak het laatste redmiddel in bedrijfsinformatie meegenomen te worden in een back-up, maar ook systeem Active Directory. Voor systeeminstellingen, applicaties en databases kunnen nodig zijn dan voor de gebruikelijke (bestands) back-ups. Een goede back-up zorgt ervoor dat een recovery ook daadwerkelijk succesvol kan zijn.

Een beleid rond het beheer van back-ups en recovery is essentieel omdat

DIGITAAL
VLAANDEREN

/// Memo
Versie: maart 2023

/// Aanbevelingen voor het blokkeren van TikTok van uw lokaal bestuur

DIGITAAL
VLAANDEREN

/// Memo
Versie: maart 2023

/// Security Information & Event Management (SIEM)

1 INTRODUCTIE

Als lokaal bestuur doet u er vanzelfsprekend alles aan om cybercriminelen buiten te houden door de nodige beveiligingsmaatregelen in acht te nemen. Maar wat gebeurt er wanneer cybercriminelen proberen in te breken in uw beveiligingsmaatregelen? Of proberen toegang te krijgen tot uw systemen en data? Wordt u hiervan op de hoogte gehouden? Of ontdekt u het enkel als het te laat is?

Om deze geschetste situaties te voorkomen bestaan er Security Information & Event Management oplossingen (SIEM). Deze oplossingen monitoren en analyseren uw cyberlandschap en gaan op zoek naar bewijs van potentiële datalekken of vijandige infiltraties. Ze geven u als lokaal bestuur vroegtijdig signalen wanneer er cybercriminelen actief zijn rondom of binnen uw netwerken.

Security Information & Event Management (SIEM) geeft beveiligingsteams een centrale plek om grote hoeveelheden gegevens uit een hele organisatie te verzamelen, te aggregeren en te analyseren om beveiligingswerkstromen effectief te stroomlijnen. Security Information & Event Management (SIEM) biedt ook operationele mogelijkheden zoals compliance-rapportage, incidentbeheer en dashboards die bedreigingsactiviteit prioriteren. Concreet geeft een Security Information & Event Management (SIEM)-oplossing lokale besturen zicht op de cyberactiviteiten binnen hun netwerk met een transparante en integrale organisatie als resultaat.

Om een succesvol beheer te implementeren is het ook belangrijk het toezicht van dit beheer toe te wijzen aan één beleidsmedewerker. Deze persoon heeft de verantwoordelijkheid en bevoegdheid om de toepassing en naleving van het beleid op te volgen en eventuele inbreuken te rapporteren.

T

et besluit om de toegang tot de applicatie TikTok te blokkeren voor alle overheden die de gemeenschappelijke IT-dienstverlening en het netwerk van de Vlaamse overheid, heeft het team (CMT) van het Crisiscentrum van de Vlaamse overheid (CCVO) besloten tot een alliatie en het gebruik van de applicatie TikTok op alle vaste en mobiele diensttoestellen van de Vlaamse overheid.

esult van het Crisismanagementteam (CMT), raadt het Vo-CRT aan om ook binnen uw lokaal tie TikTok te blokkeren op uw netwerk en op de diensttoestellen van uw personeelsleden. Kort stil gestaan bij de wet- en regelgeving en worden er twee technieken uitgelegd i bestuur TikTok van het netwerk kan blokkeren.

2 REGELGEVING

ettelijk of regelgevend kader is voor het verbod op TikTok, heeft de Vlaamse overheid zich dieven van het Centrum voor Cybersecurity Belgium (CCB), de Algemene Dienst Inlichting /) en de Veiligheid van de Staat (VvSE). De bezorgdheid van deze diensten rond TikTok, op de vergaring van data, het delen van deze data met de Chinese overheid en vermoeden leeft dat TikTok data verzamelt (informatie uit open bronnen), wat zou kunnen maken van creditcard nummers en wachtwoorden. Deze dataverzameling zou volgens rs gebeuren in grote hoeveelheden en zonder expliciete toestemming van gebruikers wat in t de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Daarbij komt nog dat er een grote rde de privacy van minderjarigen, een grote doelgroep voor TikTok.

ierover:

n.be/sites/default/files/TikTok%20Advies%20NL%20V3b.pdf

Op basis van geleerde lessen en beste praktijken

Zowel informatie over (wettelijke) context als pragmatische aanbevelingen

Tweewekelijkse publicatie op het kennisdelingsplatform

Proactieve ondersteuning

Informerende webinars

- Lokale besturen **informer**en op basis van **geleerde lessen** uit de praktijk
- Voorbeeld 2023: **simulatie cyberveiligheidsincident 'Hackegem'**.

Webinar Cyber Response Team

Simulatie
Cyberveiligheidsincident bij
Lokaal Bestuur 'Hackegem'

DIGITAAL
VLAANDEREN

Vlaamse
overheid

Proactieve ondersteuning

Inventaris decretale rapportageverplichtingen

- Overzicht van alle **informatieverplichtingen** ten opzichte van de Vlaamse Overheid en de bevoegde agentschappen
- Gelinkt aan de processen en diensten van lokale besturen
- Ter ondersteuning van Business Continuity Planning (BCP)

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Beleidsdomein lokaal bestuur	Kernprocessen/ondersteunende processen	Diensten/producten/subprocessen	Informatie vertrekt vanuit Gemeente/OCMW of Provincie	Wettelijke verplichting naar Vlaams	Wettelijke verplichting naar provincies	Artikel van regelgeving	Url	Aan welk departement/entiteit/agentschap/... moet data bezorgd worden?
1							https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1029017&datum=&geaanoteerd=true&print=false	Vlaamse regering
2	Algemeen bestuur	College of gemeenteraad aangelegenheden	Aanvraag ontslag burgemeester	Gemeente/OCMW/AGB	Ja	Artikel 61 DLB Artikel 82. (01/01/2019- ...)		Vlaamse regering
3	Algemeen bestuur	College of gemeenteraad aangelegenheden	Aanvraag ontslag voorzitter vast bureau	Gemeente/OCMW/AGB	Ja	De voorzitter van het vast bureau die ontslag wil nemen, deelt dat schriftelijk mee aan de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn. Hij deelt dan tegelijkertijd zijn ontslag als burgemeester mee aan de Vlaamse Regering, met toepassing van artikel 61. (13/10/2024- ...) § 2. Nadat de gemeenteraadsleden de eed hebben afgelegd, bezorgt de algemeen directeur-coördinator de akte van opvolging aan de voorzitter van de gemeenteraad. De voorzitter van de gemeenteraad gaat na of de akte van opvolging voldoet aan de voorwaarden, vermeld in de eerste paragraaf. Alleen de handtekeningen van de gemeenteraadsleden die de eed hebben afgelegd, worden daarvoor in aanmerking genomen, met inbegrip van de opvolgers die de akte van opvolging hebben ondertekend en die nadien als gemeenteraadslid de eed hebben afgelegd. Als de akte van opvolging ontvankelijk is, bezorgt de voorzitter de akte van opvolging aan de Vlaamse Regering.	https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1029017&datum=&geaanoteerd=true&print=false	Vlaamse regering
4	Algemeen bestuur	College of gemeenteraad aangelegenheden	Eedaflegging	Gemeente/OCMW/AGB	Ja	Onzendbrief BA 2003/05 tot aanvulling van de omzendbrief BA-1998/01 van 17 maart 1998 betreffende het statuut van de lokale en provinciale mandataris - financiële ondersteuning van de werking van de politieke fracties	https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1029017&datum=&geaanoteerd=true&print=false	Agentschap Binnenlands Bestuur
5	Algemeen bestuur	College of gemeenteraad aangelegenheden	Toelichting voorstel bedrag van fractietoelagen	Gemeente/OCMW/AGB	Ja	Ja		Vlaamse regering
6	Algemeen bestuur	College of gemeenteraad aangelegenheden	Indiening en beoordeling van de lokale invulling van de Vlaamse beleidsprioriteiten en toekenning van de subsidies	Gemeente/OCMW/AGB	Ja	Ja		Vlaamse regering
7	Algemeen bestuur	College of gemeenteraad aangelegenheden	Indiening en beoordeling van de lokale invulling van de Vlaamse beleidsprioriteiten en toekenning van de subsidies	Gemeente/OCMW/AGB	Ja	Ja		Vlaamse regering
8	Algemeen bestuur	College of gemeenteraad aangelegenheden	Collectieve motie gemeenteraadslid/burgemeester	Gemeente/OCMW/AGB	Ja	Ja	https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1029017&datum=&geaanoteerd=true&print=false	Vlaamse regering en provinciegouverneur
9	Algemeen bestuur	College of gemeenteraad aangelegenheden	Akte van voordracht	Gemeente/OCMW/AGB	Ja	Artikel 58 DLB	https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1029017&datum=&geaanoteerd=true&print=false	Voordragen aan Vlaamse regering
10	Algemeen bestuur	College of gemeenteraad aangelegenheden	Wijziging statuten dienstverlenende of opdracht houdende vereniging	Gemeente/OCMW/AGB	Ja	Artikel 42B DLB	https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1029017&datum=&geaanoteerd=true&print=false	Toezichhoudende overheid

Contacteer ons via

cyberresponse@vlaanderen.be

Surf naar onze [website](#) & bezoek
het [kennisdelingsplatform
\(Confluence\)](#)

Het Cyber Response Team is
opgericht voor lokale besturen,
maak er gebruik van!

Het CRT bestaat uit experts
die praktisch hands-on advies
kunnen geven op verschillende
vlakken